

Motion till riksdagen 2011/12:N244

av **Johnny Munkhammar och Johan Hultberg (M)**

Handel med sjukvårdstjänster

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökad handel med sjukvårdstjänster.

Motivering

Sjukvård är en av de mest efterfrågade tjänsterna i vårt samhälle. De allra flesta anser att god vård i tid vid behov är mycket viktigt – de flesta skulle lägga en eventuell inkomstökning på just detta. En stor efterfrågan brukar vara en möjlighet för en bransch att utvecklas mycket starkt. Sjukvården skulle, med rätt förutsättningar, kunna bli en attraktiv och innovativ exportnäring för Sverige – där köer här hemma är avvecklade.

Alla måste ha tillgång till god vård i tid vid behov. För att det ska bli så måste vi låta de krafter som utvecklar andra tjänster så väl råda också i vården. Det måste vara lätt för kreativa sjuksköterskor att starta eget. Den enskilde måste ha makt, inte minst genom vårdval och it-baserade jämförelser.

Införandet av vårdval runtom i landet har varit en odelad och stor framgång. I Stockholm har närmare 40 nya vårdcentraler öppnat, varav två av tre utanför innerstaden. Mer än 100 läkare har tillkommit i primärvården. Läkarsöken har ökat, främst i låginkomstområden och bland vårdtunga patienter, men kostnaderna har bara ökat marginellt – mer vård per skattekrona. I Kronoberg har åtta nya vårdcentraler öppnat och mer än hälften av länets invånare har gjort ett aktivt val, länet är nu topp tre i landet när det gäller patientnöjdhet. Makt åt konsumenten är avgörande för att tjänsterna ska utvecklas och nå fram.

Men det finns också en annan kraft som har underskattats för att förbättra sjukvården och det är handel. Inget bryter upp stela system och tvingar dem till utveckling och förnyelse som internationellt utbyte. Faktum är trots allt att läkemedel och medicinsk teknik – som är avgörande för vården – redan ut-

Fel! Okänt namn på

vecklas av globala företag. Det själva vården gör är att leverera tjänsten, att ge rätt behandling till rätt person i rätt tid.

Handeln och tjänstesektorn har utvecklats starkt de senaste decennierna. Världshandeln har ökat fem gånger på 30 år, vilket har gått hand i hand med god tillväxt och snabba hälsoframsteg globalt. Än så länge består endast 20 procent av handeln av tjänster, trots att sju av tio arbetar med tjänster idag. Flera studier pekar på stora välfärdsvinster med ökad tjänstehandel. Sjukvård är en av de mest efterfrågade tjänsterna.

Man kan handla med sjukvård genom att antingen tjänsten, patienten, personalen eller ett vårdföretag korsar gränsen. Idag är den globala vårdhandeln liten, även om det finns stort utbyte i vissa regioner, som mellan Tyskland och Schweiz eller Norrbotten och Finland. Men hundratusentals människor tar sig varje år till Indien, Thailand, Malaysia, Jordanien och Singapore för behandlingar. Direktinvesteringar i sjukvård har ökat kraftigt, från låga nivåer.

Drivkrafterna bakom den ökande rörligheten för patienter är köer i hemlandet, fallande resekostnader och stora prisskillnader. Behandlingen kan vara 70 procent billigare i Indien jämfört med USA eller Europa – inklusive resa och uppehälle. Flera regionala handelssamarbeten, som EU, Nafta och Mercosur underlättar vårdhandel.

Svensk sjukvårdshandel har olika delar. Flera landsting har bildat bolag som lockar utländska kunder, vilket omsätter några hundra miljoner kronor om året. 25 000 svenska turister får vård utomlands årligen och 10 000 utländska här. Utländska direktinvesteringar i vård i Sverige har ökat, nu finns 70 utländska vårdföretag här med 4 000 anställda. Svenska vårdföretag har etablerat sig i flera länder och har cirka 10 000 anställda utomlands.

Flera faktorer driver på för en ökad handel med vårdtjänster: Begränsad tillgång till vård i många västländer, ökande mobilitet och tjänstehandel, den tekniska utvecklingen, prisskillnader samt att en ökande andel av vården levereras av privata enheter, med ett naturligt intresse av handel. De svenska förutsättningarna för vårdhandel förbättras, främst genom fler vårdföretag, vårdval, ökat resande och ökad öppenhet för investeringar.

Även utan ytterligare förändringar för att underlätta vårdhandel kan den förväntas öka. Men om lokaliseringssprincipen i förvaltningspolitiken förändras så att handel kan ske inom landet underlättas även utrikeshandel. Ifall EU tar med sjukvård i tjänstedirektivet och GATS förenklar för vårdhandel tas ytterligare steg.

Ifall andelen vård som levereras av privata enheter fortsätter att öka kommer det att underlätta handeln ytterligare. Ifall den enskilde får mer makt över finansieringen, exempelvis genom incitament som främjar kostnadseffektivitet, främjar det också vårdhandel.

Sverige kan och bör inte försöka konkurrera med Indien om billiga behandlingar. Men vi behöver utländsk personal, inte minst för att täcka pensionsavgångarna. Vi kan locka utländska leverantörer och investeringar, främst till specialiserad vård. I sin tur kan den erbjudas långt fler än bara svenska patienter.

Fel! Okänt namn på

Våra stora företag hade aldrig kunnat utveckla sådana produkter, anställa så många eller bli så viktiga för Sverige med bara hemmamarknaden att sälja till. Fördelarna med ökad vårdhandel blir bättre använda resurser, att vi köper den vård andra gör bättre och säljer den vi gör bäst, intäkter till vårdföretag som kan skapa nya jobb samt utländska investeringar som ger bättre vårdinfrastruktur och bättre tillgänglighet.

Stockholm den 3 oktober 2011

Johnny Munkhammar (M)

Johan Hultberg (M)